

λαξα ἐμαυτὸν τῆς περιττῆς ἐνοχλήσεως, προκειμένου περὶ τοιοῦτου ποιητοῦ, νὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερείας καὶ μικρολογίας, καὶ συνεπῶς νὰ ὀμλήσω καὶ περὶ τῆς γλώσσης του. Γλῶσσα εἶνε καὶ πρέπει νὰ εἶνε μία διὰ τὸν ποιητὴν, μία διὰ τὸν συγγραφεῖα: Ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας αἰσθάνεται ἑαυτὸν δυνάμενον νὰ ἐκφράσῃ τὰ διανοήματα καὶ τὰ συναισθήματα αὐτοῦ, ἀκριβῶς, ἐναργῶς, ζωντανῶς καὶ ἰσχυρῶς ὡς τὰ ἐσκέφθη, τὰ ἠσθάνθη, καὶ νὰ μεταδώσῃ αὐτὰ ἀπαράλλακτα καὶ εἰς ἄλλους, νὰ κάμῃ καὶ ἄλλοι νὰ τὰ αἰσθάνθωσιν ὅπως αὐτός. Τώρα ποῖον ἰδίωμα θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ πρὸς τοῦτο, πῶς θὰ τὸ μεταχειρισθῇ, ποῦ θὰ εὐρῇ τὸ ὑλικόν του, πῶς θὰ τὸ διαπλάσῃ, εἶνε ἰδική του δουλειά, τί μὲ μέλει ἐμένα, μοῦ εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον, δευτερευούσης σημασίας, ὡς κάμῃ καλὰ ὁ ἄνθρωπος. Ἦμπορεῖ νὰ μὲ κάμῃ νὰ συγκινηθῶ, νὰ εὐθυμίσω, ν' ἀνατριχιάσω, νὰ ἐξαρθῶ, νὰ σκεθῶ, ν' ἀγανακτήσω; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα, Ἀμλέτοι! Τὸ ἐκατάφερον; Εἶνε συγγραφεὺς, εἶνε ποιητής. Δὲν τὸ ἐκατάφερε; Κάμνει καλὰ ν' ἀδράξῃ γρήγορα τὸν πέλεκυν τοῦ ξυλοσχίστου ἢ τοὺς χαλινούς τοῦ ἀμαξῆ. Τὰ λοιπὰ εἶνε λογοκοπήματα μωροδόφων, σχολαστικῶν, ἀνικάνων ἢ δημοσιογράφων ἐν ἀπορίᾳ θέματος. Δὲν ἠξέρω τί ἐννοεῖται κοινῶς διὰ τῆς λέξεως «ἐθνικὸς ποιητής», διότι ἐν Ἑλλάδι αἱ λέξεις ἔχουν συνήθως πολὺ διάφορον σημασίαν ἐκείνης ὅπου φαίνονται. Ἀλλ' ἂν εἶνε τυχὸν ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνομαι ἐγὼ κ' ἐκφράζῃ τὴν ἰδέαν ποιητοῦ ἐρμηνεύοντος γεγονότα, αἰσθήματα, σκέψεις, πόθους ἢ ἀντιλήψεις προσιδιάζοντα γενικῶς εἰς τὸν λαὸν χώρας τινός, δημιουργοῦντος τύπους ἢ εἰκόνας ἀποδιδούσας κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ζωγραφίζοντος τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀληθῆ, ἀκριβῆ καὶ κυριωτέραν αὐτῆς ἐννοίαν ἢ ὑπὸ τὰς μάλλον ἀξιολόγους αὐτῆς φάσεις, παριστάνοντος καθόλου τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ τούτου, ἐν γλώσσῃ οἰκείᾳ ὅσῳ τὸ δυνατόν πρὸς τὴν πλεονότητα αὐτοῦ, πολὺ φοδοῦμαι ὅτι ἡ δάφνη τῶν πλεόντων ἐκ τῶν σφετερισθέντων μέχρι τοῦδε τὸν τίτλον τοῦτον πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸ κεφάλαιον τῶν διὰ νὰ κοσμήσῃ τὸ μέτωπον τοῦ κερκυραίου.

✱

Ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, διὰ μεγάλων πινελῶν καὶ εἰς ἐντυπώσεις πεταχτάς, χωρὶς συστηματικότητα καὶ τάξιν, αὐτὸς εἶνε ὁ νεογέρον ποιητής, περίεργος τῶν σημερινῶν γραμμάτων τύπος, ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφερόμενος φυσιογνωμία, μορφή ἢ ὁποία πρέπει νὰ ἐλκύσῃ τὰ βλέμματα, καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ βιβλίον του, μελωδικὸν κελάδημα αἰθινίδιον, ἀπρόοπτος πνευματικοῦ κάλλους λαμπηδὼν, αἰσιωτέρου ἴσως μέλλοντος πρόδρομος παλμός. Ὅπως ἄλλως καὶ ἂν κριθῇ καὶ ὅ, τι ἄλλο καὶ ἂν λεχθῇ περὶ αὐτοῦ, ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσῃ ἡ νεολαία ἢ ἑλληνική, ἢ ἀπόδακουμένη ἀπὸ καταβολῆς ἔθνους δι' ἀναγνωσμάτων ἀναξίων ἑαυτῆς, ἢ εὐρισκομένη ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῶν ἀληθινῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς πατρίδος τῆς. Ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσουν οἱ οὐλεμάδες τοῦ τύπου, οἱ ἐκδίδοντες καθεκάστην φετφάδες περὶ φι-

λολογίας, περὶ ποιήσεως, περὶ γλώσσης, περὶ ἐπιστήμης καὶ περὶ παντός ἄλλου, ὡς νὰ μὴ τοὺς ἐθῶσαν ἡ πολιτική. Ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσουν προπάντων, καλὰ-καλὰ καὶ πολὺ-πολὺ, οἱ κἀτισχνοὶ ἀντιγραφεῖς τοῦ Κοπλέ, οἱ ὥχροὶ παππαγάλοι τοῦ Μπαμβίλ, οἱ ἀναιμικοὶ συληταὶ τοῦ Συλλῦ-Πρυδῶμ, οἱ ἀνοστοὶ καὶ ἀνάλατοι πύθκοι τοῦ Χάινε, —οἱ στιχουργοὶ τῶν πλατειῶν καὶ τῶν φαλῶν ἢ οἱ ὀγκανίζοντες μῦμοι τῶν Ῥαβίων καὶ τῶν αἰθουσῶν. Ἡ δὲ νεοελληνικὴ ποίησις, ὡς ἐτοιμάσῃ ἐν τῇ μεταξῇ, διὰ τὸν ἀγνωστον αὐτὸν τῆς Κερκύρας πρεσβύτην, ἀλλὰ πραγματικὸν ποιητὴν, θέσιν εἰς τὰς καλλίστας τάξεις τῆς, . . . ἂν ἤμπορῇ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἀπὸ τώρα ἔχει τὰ ξείρις.

Μιχαὴλ Μητσάκης

ΟΛΑ Τ' ΑΓΑΠΑΓΑ

Τὰ μάτια σου τὰ γλυκερά,
Ξανθὴ μου, πόσο τ' ἀγαποῦσα,
Ὅταν γεμῇ ἀπὸ χαρᾶ,
Γλυκὰ νὰ λάμπουν τὰ θωροῦσα.

Καὶ τ' ἀγαποῦσα πειρὸ πολὺ
Σὰν ἐδῶκα σὲ δάκρυά σου,
Νὰ δύνῃ ἢ ν' ἀκτινοβολῇ
Κάθε σου πίκρα καὶ χαρὰ σου.

Ἀγάπαγα εἰς τὴ γλυκεῖα
Νὰ βλέπω πάντοτε ματιά σου,
Κάθε σου πίκρα μυστικῇ
Ποῦ δὲ φανέρων' ἡ λαλιά σου.

Ἀγάπαγα τὰ μυστικὰ,
Τὰ σιγαλὰ λαλήματά σου,
Ποῦ ἐφάνερωναν γλυκὰ
Τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρά σου.

Ὅλα τ' ἀγάπαγα θερμά,
Μὲ πύρινο τὰ δάκρυα πόθο ...
Τώρα περνᾷς πάλι σιμά,
Μὰ τίποτα πλέον δὲν νοιώθω.

Ἐν Μανουήλ.

Θεόδ. Βελλανιάντης.

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ

Ἐ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους του, μὲ τὸν μανδύαν ἀνεργιμ-
μένον πρὸς τὸν ὦμον, ὁ δὸν Μανουήλ, νέος ἱππότης, ἐλθὼν εἰς Μαδρίτην διὰ νὰ ἰδῇ τὰς ἐορτάς, αἵτινες ἐδίδοντο ἐπὶ τῷ βαπτίσματι τοῦ ἱνφάντου Βαλθάσαρ, ἐπλανᾶτο νύκτα τινὰ μόνος διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ἔχων κατὰ πάντα τὸ ἦθος εὐπατρίδου ἐξεληθόντος εἰς ἀναζήτησιν ἐρωτικῆς ἢ πολεμικῆς περιπετείας, ὅτε, ἐξαφνα, μία γυνή, μελανὰ ἐνδεδυμένη, καὶ σκεπασμένη ἐντελῶς τὸ πρόσωπον, ἐξώρμησε τῆς θύρας παρακειμένης οἰκίας, τρέχουσα δρομαίως, ἔσπευσε πρὸς τὸν δὸν Μανουήλ, καὶ τῷ εἶπε:

— Κύριε, ἂν εἴσθε, ὅπως φαίνεται, ἱππότης εὐγενεὺς καὶ ἀνδρείας καταγωγῆς, θὰ σώσετε μίαν εὐγενῆ κυρίαν, τῆς ὁποίας ἀπειλεῖται ἡ τιμὴ καὶ ἡ ζωὴ! Ὁ σύ-

ζυγός μου ὀλίγον ἐλείψε νὰ μὲ εὐρῇ, σχεδὸν ὁλόγυμνον, εἰς τὸ σπῆτι ἐνὸς τῶν φίλων τοι, τὸν ὁποῖον ζηλεύει, ὁλωσδιόλου ἀδίκως. Μόλις ἐπράβησα νὰ φορέσω τὸ ἐπανωφόρι μου καὶ νὰ ριθῶ εἰς τὴν σκάλαν. Ἀλλά, μὲ παρακολουθεῖ! Διὰ πάσης θυσίας, κρατήσατέ τον! Διότι, ἂν μὲ συλλάβῃ, δὲν θὰ γλυτώσω οὔτε τὴν ἀτιμίαν οὔτε τὸν θάνατον!

Ὁ δὸν Μανουήλ ἀπεκρίθη ἀπλῶς:

— Σινιόρα, φύγετε ἥσυχος!

Καὶ ἐνῷ ἡ κυρία ἀπεμακρύνετο ἐν τάχει, ἐστρατοπέδευσε ἐμπροσθεν τῆς θύρας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἐδράδυνε νὰ ἐξορμήσῃ ἀνὴρ λίαν τεταραγμένος καὶ ἀρκετὰ δυσθυμῶς, ἂν ἤμποροῖσε κανεὶς νὰ κρίνῃ ἀπὸ τὰ παράφορα κινήματά του καὶ τὰς βλασφημίας, ὡς ἀνεμάσσα.

— Ἰππότη! εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, προχωρῶν πρὸς τὸν νεήλυδα καὶ χαιρετῶν αὐτὸν μετὰ βραδυτάτης καὶ τελείας ἀδρότητος· ἀφίχθεις πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν εἰς τὴν Μαδρίτην, δὲν νομίζω παράξενον ὅτι ἀπεπλανήθην ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἥτις εἶνε τόσον μεγάλη ὅσον καὶ ὠραία. Θὰ καταδεχθῇτε λοιπὸν πιστεῦω νὰ μοῦ ὑποδείξετε τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀγίου Βερναρδίνου, ὅπου ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ περιμένωμαι ἀπὸ πρόσωπόν τι λίαν εὐμενῶς διατεθειμένον πρὸς τὸν δοῦλον σας, καὶ τὸ ὁποῖον μοῦ ὑπεσχέθη ἀπόψε εἰς τὸν περιπατον διὰ σημείου ὅτι θὰ μοῦ ἀνοίξῃ τὸ παράθυρόν της μόλις ἡ παιδαγωγός της κοιμηθῇ.

— Ἀφῆσέ με νὰ περάσω! Βλέπετε πολὺ καλὰ ὅτι βιάζομαι! ἐκραύγασεν ὁ ἄλλος.

— Δὲν βιάζομαι κ' ἐγὼ ὀλιγώτερον ἀπὸ σᾶς· διότι ἐκείνη, ἥτις μὲ περιμένει, ἔχει τὰ ὠραιότερα μάτια τοῦ κόσμου. Ἀλλά, ὡς φαίνεται, θὰ σᾶς εἶνε δυσάρεστον νὰ μοῦ παραῶχτε τὴν ἐκδοῦλευσιν ταύτην προκειμένου περὶ ἐρωτικῆς ὑποθέσεως. Δὲν ἤμπορῶ παρὰ ν' ἀναγνωρίσω καὶ νὰ ἐπαινέσω τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων σας καὶ εἶμαι καθ' ὅλα διατεθειμένος νὰ συνάψω φιλίαν πρὸς εὐπατρίδην τόσον ἐνάρετον. Ἀς μὴν ὀμιλοῦμεν πλέον περὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Βερναρδίνου! Τοῦλάχιστον ὅμως, θὰ ἔχετε ἐλπίζω τὴν καλωσύνην νὰ μὲ πληροφορήσετε διὰ ποίου δρόμου θὰ ἤμποροῦσα νὰ ὑπάγω εἰς καμμίαν ἐκκλησίαν ἀξίαν λόγου διὰ τὰ ἅγια λείψανα τὰ διατηρούμενα ἐν αὐτῇ. Θὰ περάσω προσευχόμενος τὴν νύκτα, τὴν ὁποίαν εἶχα τὴν κακὴν σκέψιν ν' ἀφιερῶ εἰς ἐνασχολήσεις ὀλιγώτερον θεαρέστους.

— Ἀμὲ σὲ τὸ διάβολο! Καὶ ἀνοιξέ μου τὸ δρόμο!...

— Ἀλλὰ πῶς λοιπόν; Δὲν θὰ ἤμπορέσω νὰ κάμω ἀπόψε οὔτε τὴν προσευχήν μου οὔτε τὸν ἔρωτα;...

— Μὰ τὸν ἄγιον Ἰάκωβον! ἐδόνησεν ὁ σύζυγος, ἔξω φρενῶν, σὺ μὲ περιπατίζεις!

— Εἰς προσοχήν! εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ. Ἄν εὐρισκόμην εἰς τὴν θέσιν σας θὰ τὸ ἐννοοῦσα γρηγορώτερα...

Τότε, ἐτράβηξαν τὰ σπαθία. Καὶ ἡ μονομαχία ἤρχισεν, ὠραία μὰ τὴν ἀλήθειαν, μὲ τοῦ χάλυδος τὰς τριγμώδεις προστριβὰς καὶ τὰς ὀφείας συγκρούσεις καὶ τὰς ἀστραπὰς τῶν ξιφῶν ἐν τῇ νυκτί. Μονο-

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΥΣΙΓΓΙΑ

ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ — (Ὑπεράσπις οἰκίας περικυκλωμένης παρὰ τοῦ ἐχθροῦ).

Καλλιτεχνικὴ Ἐκθεσις τῶν Παρισίων—Εἰκὼν τοῦ A. de Neuville.

Δημοσιευομένη τῇ ἀδείᾳ τοῦ κ. Goupil μόνου ἰδιοκτῆτου ἔχοντος τὸ δικαίωμα τῆς ἀναδημοσιεύσεως τῆς εἰκόνης ταύτης.

μαχία μακροτάτη. Οἱ δύο ἀντίπαλοι, τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἀμφοτέρω, εἶχαν τὸ αὐτὸ ἐπίσης θάρρος.

— Ἀναμφιδόλως, ἐσκέθηεν ὁ δὸν Μανουήλ, ἡ σκεπασμένη κυρία θὰ πῦρε τὸν καιρὸν νὰ καταθύγῃ μὲ ὅλην τὴν ἀνεσὶν τῆς εἰς κανὲν ἀσφαλὲς μέρος.

Ἀλλὰ, μόλις ἐτελείωνε τὴν σκέψιν ταύτην, ἡ αἰχμὴ τοῦ ξίφους τοῦ ἀντιπάλου εἰσῆρχετο μεθ' ὀρμῆς ὑπὸ τὸν ἀριστερόν μαστόν του, βαθέως, καὶ ὁ δὸν Μανουήλ ἔπεσε κάτω, μὲ τὸ κεφάλι ἐπάνω εἰς τῆς πέτρες, βαλὼν μεγάλην κραυγὴν.

— Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ τὴν ψυχὴν σου! ἀνεφώνησεν ὁ νικητὴς, ἔτοιμος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

— Μίαν τελευταίαν λέξιν! εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, μετὰ ρόγχου. Ἡ κυρία τὴν ὁποίαν καταδιώκετε εἶνε νέα καὶ ὡραία ;...

— Τί σὰς μέλει ἐσὰς ;...

— Μὲ μέλει καὶ μὲ παραμέλει! Θὰ ἐλυπούμην πολὺ ἂν ἀπέθνησκα διὰ τὸ χατῆρι καμμιᾶς ἀσχημοσύρας ...

— Μάθε λοιπὸν, ὅτι ἡ δόνα Ἀννα, ἡ ὁποία εἶνε μόνον εἰκοσι ἐτῶν, εἶνε συγχρόνως ἡ ὡραιότερα γυναῖκα τῆς Μαδρίτης!

— Δόξα σοι ὁ Θεός!, εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

(Κατὰ τὸν Catulle Mendès)

Μ'.

ΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ

Ἱστορικαὶ συγκρίσεις.—Μουσεῖα περιοδικὰ καὶ μὴ.—Φιλικὸν μνημοσύνον.—Εἰς ὅρισμός.

Εἰς τὸν ὡραιότερον ἀναμφιδόλως ἐπεισοδίον τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, τοῦ μάλλον ἰσως ἐξ ὅλων τῶν νεωτέρων πολέμων γονίμου εἰς δραματικὰ καὶ πρωτότυπα τοιαῦτα, ὑπῆρξε τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο, τὸ διαδραματισθὲν μετὰ τοῦ παντοδυνάμου τότε ἀρχικαγκελαρίου Βίσμαρκ καὶ τοῦ γάλλου πολιτευομένου Φάβρ, ἐν τινὶ ἐπισήμῳ συναντήσῃ οὕτων ἐν Φερριέρ. Μετὰ τὰς ἡττας τῶν γάλλων, τὴν πτῶσιν τοῦ Σεδάν, τὴν παράδοσιν τοῦ Ναπολέοντος, τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Παρισίους προέλασιν τῶν Πρώσων, οἱ ἡττημένοι, βλέποντες τὸ δύσκολον τῶν καιρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ διαπραγματευθῶσιν τὴν εἰρήνην πρὸς τοὺς νικητὰς, πρὸς τοῦτο δὲ ἀπεστάλην ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ λίαν σημαῖνον τότε ὑποκείμενον Φάβρ εἰς τὴν ἀνωτέρω πόλιν ἵνα διαπραγματευθῇ τὰ κατ' αὐτὴν μετὰ τοῦ Βίσμαρκ. Πράγματι, ἡ συνάντησις ἐγένετο, καὶ κατ' αὐτὴν ἤρχισαν νὰ συζητοῦνται οἱ σχετικοὶ τῇ εἰρήνῃ ὅροι, ὁ δὲ Βίσμαρκ προσέβαλεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς συζητήσεως ὡς τίμημα τοῦ ἀγαθοῦ τὴν παραχώρησιν ὁμόρων τινῶν ἐπαρχιῶν καὶ φρουριῶν εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς τῶν ἡττημένων, οἵτινες δὲν εἶχον ἀκόμη χάσῃ πᾶσαν ἐλπίδα, ἀνατινασσομένης ὑπερηφάνως, ἅμα ταῖς πρώταις λέξεσιν: —Οὔτε μίαν σπιθαμὴν, οὔτε μίαν πέτραν ἐκ τοῦ ἐδάφους μας!, ἀνέκραξεν. Αἱ διαπραγματεύσεις διεκόπησαν ἀμέσως, ἡ φράσις ἀπέμεινεν ἱστορικὴ, ἔκαμε δὲ καὶ κάμνει τὸν γῦρον τοῦ κό-

σμου. Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἐνθυμήθην τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, περιπατῶν ἐπὶ τοῦ ἥδην διὰ γαλλικῶν ἐκ τσιμέντου πετρῶν στρωθέντος ἐμπροσθεν τῆς Τραπεζῆς τμήματος τῆς αἰολικῆς ὁδοῦ καὶ ἀναλογιζόμενος φιλοσοφικῶς πόσον αἱ λέξεις διαφέρουν ἀπὸ τὰ πράγματα, ἀφ' οὗτε ἡ περιφημία ἀνακραυγὴ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἀμύνης ἠμπούσε τὴν μετὰ τινος μόνον μῆνας παραχώρησιν εἰς τὴν Γερμανίαν πολὺ περισσότερων σπιθαμῶν καὶ πολὺ περισσότερων πετρῶν γαλλικοῦ ἐδάφους ἀφ' ὅσας τότε ἐζήτηι, εἰκοσι δὲ μόλις ἔτη μετὰ ταῦτα ἐπέτρωτο νὰ ἐμφανισθῇ ἐν Ἀθήναις ἄλλος γάλλος πολιτευόμενος, καὶ παραδόξως μάλιστα ὁμώνυμος πρὸς τὸν κ. Οὔτε Μίαν Σπιθαμὴν Οὔτε Μίαν Πέτραν, προσφερόμενος ἐκουσίως ἀντὶ ὀλίγων χρημάτων νὰ μεταφέρῃ καὶ ἄλλας ἀκόμη σπιθαμὰς καὶ ἄλλας ἀκόμη πέτρας ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους διὰ νὰ στρώσῃ τὸ ἱδικὸν μας !...

✱

Ἐξάπαντος οἱ νεώτεροι Ἕλληνες πασχόμεν ἀπὸ μίαν περίεργον μανίαν, (κοντὰ εἰς τὰς διαφόρους ἄλλας), ἡ ὁποία δὲν ἠξεύρω νὰ εἶνε γνωστὴ εἰς τὴν φρενολογίαν, καὶ ἡ ὁποία θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὀνομασθῇ «μουσειομανία». Ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι ἄνθρωποι φρονούντες ἐν πεποιθήσει ἐνδομύχως ἡ τοῦλάχιστον τοῦτο ἐπιδιώκοντες διὰ τῆς ἐργασίας των, καθ' οὗς μόνος σκοπὸς καὶ προορισμὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἐν τῷ κόσμῳ εἶνε τὸ νὰ μεταβληθῇ βαθμυδὸν εἰς μουσεῖον τῶν ἀρχαίων κειμηλίων τῆς, χάριν τῶν ἐντοπιῶν καὶ ξένων ἀρχαιολόγων. Καὶ ὑπάρχουν ἄλλοι ἄνθρωποι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀνακάλυψις μιᾶς παλαιᾶς βρωμοστῆλης, ἔστω καὶ ἐλαχίστης σημασίας, ἔχει περισσότεραν ἀξίαν ἀπὸ τὴν κατασκευὴν ἐνὸς θωρηκτοῦ καὶ ἡ ἱδρυσις ἐνὸς μουσείου μεγαλειότεραν ἀπὸ τὴν στρώσιν μιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ἴσως ἡ μουσειομανία αὐτὴ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπαχθῇ ὡς μικροτέρα ὑποδιαίρεσις εἰς ἄλλην γενικωτέραν φρενοπάθειαν, τὴν «ἀρχαιολατρείαν». Ἀλλὰ περὶ τούτων ἴσως ἄλλοτε κατ' ἄλλον τρόπον, ἐκτενέστερον καὶ ἀναλυτικώτερον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς, εἶνε δικαίωμα τῶν, κανεὶς δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἐξελέγξῃ τοὺς ἀνθρώπους. Δυστυχῶς, ἡ ἐπιχείρησις των, ἡ μεταβολὴ ἔθνους εἰς βαλσαμωμένην μοῦρην ἢ νὰ ἐπισκέπτονται οἱ χαροὶ τοῦ κόσμου δηλαδὴ, δὲν φαίνεται νὰ εἶνε καὶ τόσον εὐκόλος. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἴσως ἐπιδιώκεται ἡ ἐπίτευξις αὐτοῦ τμηματικῶς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἱδρυθέντων παρ' ἡμῖν μουσείων, ἂν ἐλογαριάζετο, ὑποθέτω ὅτι θὰ εὐρίσκετο ἀρκετὰ δεδαστός. Καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι ἕως τώρα, μὴ ὑπάρχοντα, ἱδρύσμεν τὸ νέον Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ Μουσεῖον τῆς Χριστιανικῆς Ἐταιρίας, τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας, τὸ Μέγα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον κλπ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς ἀντάλλαγμα κατεκλέψαμεν καὶ κατεστρέψαμεν τὸ Νομισματικόν. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι καὶ τοῦτο ἀναγεννᾶται ἐκ νέου ἐκ τῆς τέφρας του ὡς ὁ

φοῖνιξ (ὅχι τὸ νόμισμα, τὸ πτηνόν). Καὶ ἰδοὺ ὅτι ἐκτὸς τούτου καὶ ὁ Δῆμος Ἀθηναίων παρασκευάζεται νὰ ἱδρύσῃ Μουσεῖον ἱδικόν του, περιλαμβάνον ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν του εὐρήματα. Βάλετε τώρα ἂν θέλετε καὶ τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον», διὰ νὰ ἰδῆτε τί γίνεται...

✱

Ὁ καυμένος ὁ ὑψηλός, ὁ ξανθός, ὁ εὐσωμος, ὁ ρωμαλέος, ὁ ροδοπάρειος, ὁ γλυκύς Γκρώντση! Αἱ ἐφημερίδες τὸν ἔκαμαν ἄλλην Γροῦνδβελ, ἄλλην Γροῦνδβικ, ἄλλην Βρόνδβικ, παρ' ὀλίγον καὶ δοῦκα τοῦ Βρόνδβικ, καὶ ἄλλην ἄλλως. Ὁ ἄνθρωπος ἐλέγετο πράγματι Κορράδος Γκρώντση καὶ ἤτον διευθυντὴς τοῦ τμήματος Καρδίτης ἐν τῇ ἀποξηραυνομένῃ Κωπαίδι. Τύπος ἀγγλόπαιδος, πλήρης ὑγείας καὶ πλήρης ζωῆς, ἕως τριάντα τὸ πολὺ ἐτῶν, εὐμορφος καὶ εὐχρως, μὲ τετραγώνους τοὺς ὤμους καὶ τὴν ἀγαθότητα εἰς τὴν ὀψιν, σοβαρὸς ἅμα καὶ ἀφελής, ἀριστα μορφωμένος, ἀπὸ καλὴν οἰκογένειαν, γεμάτος ἐνεργητικότητα, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πέρνουν ἕνα πρῶτὴ τὴν βαλίτσα των καὶ φεύγουν ἀπὸ τὴν πατρίδα των καὶ πηγαίνουν νὰ ζήσουν δέκα ἢ εἰκοσι ἔτη ἐξαφνα ἐργαζόμενοι εἰς καμμίαν ἐρμῶν. Εἴχαμεν ἐκδράμην μετὰ φίλον πέρειον τὸ Πάσχα περὶ ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας εἰς τὴν Κωπαίδα διὰ νὰ ἰδοῦμεν τὰ ἔργα. Καὶ ὁ καλὸς Γκρώντση μᾶς ὑπεδέχθη εἰς τὴν βίλλαν του καὶ μᾶς ἐξένισε καὶ μᾶς ἐπεριποιήθη ὅσῳ δυνατόν, ἀπορῶν πῶς νέοι τῶν Ἀθηνῶν εἶχαν ἀποφασίσῃ τοιοῦτο πρᾶξικόπημα. Μαζὶ μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐπισκεψὴν ὅλων τῶν ἐργῶν, μᾶς ἐπέδειξε τὴν κολοσσάαν φαγάναν, ἀληθὲς βασιλί, ἥς ὁμοία τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα, μᾶς ἔδωκεν ὅλας τὰς πληροφωρίας ἃς ἐζητήσαμεν, μόνος του δὲ ὠδήγει τὸ μονόξυλον, δι' οὗ περιηρχόμεθα τὴν λίμνην. Καὶ γνωρίζων ὅτι ὁ εἰς ἐξ ἡμῶν ἤτον δημοσιογράφος, μᾶς παρεκάλει ἂν τυχὸν γράψωμεν τὰς ἐντυπώσεις μας νὰ τοῦ στείλωμεν κανὲν φύλλον διὰ νὰ τὸ διευθύνῃ εἰς τὴν μητέρα του καὶ εἰς τὰς ἀδελφὰς του, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Καὶ τότε μὲν δὲν ἔτυχε τίποτε νὰ γράψωμεν ἡμεῖς. Ἀλλὰ τότε αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες θὰ ὑπάγουν φέρουσαι τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου του, ἀποθανόντος ἐξ ἀσφυξίας ἐν τινὶ παρὰ τὴν Κωπαίδα καλαμῶνι ὃν διήρχετο, καὶ ἡμεῖς ἀναγκάζομεθα νὰ γράψωμεν τὰς γραμμὰς ταύτας ὡς πένθιμον φιλικὸν μνημόσυνον. Ὁ Πύθων τῆς λίμνης, ὃν εἰργάζετο καὶ ἡγωνίζετο μετὰ τόσου ζήλου νὰ ἐξοντώσῃ, τὸν ἔφαγεν ἐπιτέλους. Ἀς τοῦ εἶνε τοῦλάχιστον τὸ χῶμα τῆς Ἑλλάδος ἐλαφρόν, ἀπαλόν, ὡς μητρικὴ ἀγκάλη.

✱

Μικρὸν ἀπόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου συγχρόνου νεοελληνικοῦ λεξικοῦ:

Πρακτικότης: τὸ συννθέστερον ψευδώνυμον τοῦ ἀναγνώστη καὶ τοῦ ἀχρεϊότης.

Καιροσκόπος